

ULEFOSS ROTARY KLUBB

REFERAT FRA KLUBBMØTE

Dato	År	Referent
21. mars	2019	Per Harald Hermansen

Overskrift

Gjester: Birgit og Arvid Sten Kaasa, samt Margareth Skipenes.

Navnedagen til Bengt, Bent og Bendik.

Født:

1685: Johann Sebastian Bach, tysk komponist.
(† 1750)

1745: Johan Nordahl Bruun, prest og dikter
(† 1816). Skrev Bergenssang og «For Norge,
Kiempers Fødeland», som var nasjonalsang før «Ja,
vi elsker»

1946: Svein Sturla Hungnes, skuespiller, Teatersjef
ved Oslo Nye Teater 2002-2009. Hadde hovedrollen
i «Peer Gynt» ved Gålåvatnet 1995-2007

1949: Åge Aleksandersen, rockeartist og
låtskriver. 70 år i år!

1956: Ingrid Kristiansen, friidrettsutøver. VM-gull på 10 000 m 1987, terrengløp 1988 og 15 km
gateløp 1987 og 1988

1960: Ole Gunnar Fidjestøl, skihopper. VM-gull i skiflyging 1988 som første nordmann

1980: Marit Bjørgen, skiløper. - Mestvinnende vinterolympier med 8 gull, 4 sølv og 3 bronse

Hendt

1912: Robert Scott og hans menn slo leir for siste gang på ferden tilbake fra Sydpolen. De ble
funnet omkommet året etter

1929: Kronprins Olav (senere Olav 5) ble gift med Märtha, svensk prinsesse

1960: I Sør-Afrika fant [Sharpeville-massakren](#) sted. 69 svarte demonstranter ble drept

1973: Ahmed Bouchiki, marokkaner bosatt i Lillehammer, blir skutt og drept av israelske
agenter. Ble forvekslet med den palestinske hovedmannen bak drapet på 11 israelske
idrettsmenn under München-OL 1972

1996: Göran Persson overtok som svensk statsminister etter Ingvar Carlsson. Gikk av 2006

To store musikere – den ene større enn den andre:
Bach og Åge Aleksandersen. Åge til høyre.

2002: i **Orderud-saken** fikk fire personer fra 16 til 21 års fengsel for medvirkning til drap på tre familiemedlemmer i Sørum

2003: **USA** satte inn et massivt angrep mot Irak for å få fjernet diktatoren Saddam Hussein. (Og dermed var spetakkelet i gang, føyer referenten til for egen regning.)

Vannprosjekt

Per H. holdt en liten orientering angående vårt samarbeid med RC Surabaya Timur om mulig fremtidig vannprosjekt. Vår forespørsel er blitt møtt med velvilje, men vår kontaktperson i RC Surabaya Timur, Andrian Tanujadi, som også var sentral i forrige «omgang», ber om forståelse for at klubben venter med å foreta undersøkelser ute blant landsbyene til juli. Det er to grunner til det. For det første er det presidentvalg 17. april, og dermed en pågående valgkamp. RC Surabaya Timur ønsker ikke å bli assosiert med noen av de politiske partiene eller kandidatene, noe de opplevde for omkring fem år siden. Det skapte ubehageligheter.

For det andre er det [ramadan](#) i mai. Ramadan er den store muslimske fastehøytiden. Det er ikke gunstig å foreta undersøkelser ute blant landsbyene mens den pågår, når man selv ikke er fastende.

Vi har selvsagt uttrykt forståelse for en utsettelse ut fra disse to forholdene, og holder kontakten videre.

Andrian Tanujadi

Hyggelkveld 11. april

Bardur tok et opprop til denne. Meld dere på! Hyggelkveldene har fra URKs fødsel vært en bærende søyle i klubbens indre sosiale liv, og det må vi ta vare på! God mat og hyggelig selskap!

Siviløkonom Terje Engelhardtzen

Medlem av Norsk–kinesisk handelskammer; Past President i Akersborg rotaryklubb

DU STORE KINESER – HVA SKJER I MIDTENS RIKE?

Terje Engelhardtzen (heretter omtalt som TE) kombinerte besøket hos oss med hyggelig middag hjemme hos Margareth og Anders, sistnevnte gammel studiekamerat fra økonomistudiet i Sveits. TE er nå pensjonist, men syntes det virket kjedelig, så han startet like godt opp en business i Kina, med lukkede lakseoppdrettsanlegg på land. Tidligere var han partner i et rådgivningsfirma innen bedriftsøkonomi.

Kina lever i dag kanskje mer enn på mange hundreår opp til sin egen betegnelse på landet som «[Midtens rike](#)». I mediene hører vi om Kina så godt som hver dag, og vi kjøper kinesisk-produserte varer som aldri før. Landet tar større plass enn før, og blir mer og mer sentralt.

To uunngåelige gjennomgangstemaer i et foredrag med en tittel som denne er president [Xi Jinping](#) og telekommunikasjonsselskapet [Huawei](#) (som uttales som det engelske liksom-ordet «wawei»: /oaoei/). Mer om dem nedenfor.

TE anbefaler sterkt å lese [George Orwells](#) bok «[1984](#)», som beskriver et samfunn der borgerne er under komplett og konstant overvåkning og propagandapress fra myndighetene, og hvor man til enhver tid blir holdt øye med. Her finner man «Sannhetsdepartementet», «Kjærlighetsdepartementet», og ikke minst «Storebror», som er det altomfattende statsapparatet. Og som vi vet: Storebror ser deg. Ham må innbyggerne frivillig underkaste seg og elske, med stor kjærlighet, for han ser deg og dine aktiviteter, han styrer ditt liv på måter som er best for deg,

Terje Engelhardttsen har Kina-kunnskap mer enn de fleste

og han elsker deg – så lenge du er lojal. En tankevekkende og sterkt anbefalelsesverdig bok, som i våre dager ser ut til å bli mer og mer aktuell, spesielt i Kina, men ikke bare der. Når vi selv i økende grad hengir oss til sosiale medier, til bruk av smarttelefoner og annet IT-utstyr, så lar vi oss ubevisst – eller kanskje bevisstløst – overvåke. Vi legger igjen spor, som en eller annen storebror kan benytte seg av, kanskje på måter vi helst ikke ønsker å tenke

på. Disse «storebrødrene» som ser deg kan være etterretningstjenester, eller de kan være virksomheter, eller privatpersoner med innsikt og ferdigheter. Motivasjon for eller hensikt med overvåkningen kan være forskjellig fra aktør til aktør – alt fra etterretning via kommersielle formål til ren titting og nysgjerrighet. Er det for eksempel ikke merkelig at man på skjermen stadig får opp reklame for produkter som man nylig har søkt på?

På nyhetene hører vi om utslag av overvåkning og påvirkning hele tiden – nå sist hacking av Hydros datasystemer med et plantet «løsepengevirus». Et slikt virus låser datasystemet, helt til en pengesum blir utbetalt til de kriminelle bak hackingen, slik at de kan låse opp igjen. Brexit, som TE nevner sammen med destabilisering av samfunn i Europa, «gule vester» i Frankrike, populisme, mv. er alle fenomen som helt eller delvis kan være resultat av overvåkning og styrt påvirkning, uten at man sikkert kan fastslå dette. [Edward Snowdens](#) avsløringer av amerikansk overvåkning og hemmelig virksomhet, [Cambridge Analytica](#)-skandalen, der millioner av Facebook-brukerkonti ble hacket, er andre «tegn i tiden». Når så mye hender på samme tid, kan man undres på om det faktisk foregår styrt påvirkning av folket / velgerne via teknologi, eller ikke. Så kan man undres over hvem det eventuelt er som er på ferde.

Det har oppstått mye støy rundt Huawei i det siste. Denne leverandøren av utstyr til telekommunikasjon, herunder mobiltelefoner, befinner seg teknologisk helt i teten i verden. Huawei er nå inne med leveranser, for eksempel 5G-teknologi, til 170 land, inkludert Norge. Men det blir påstått at Huawei bedriver overvåkning på finurlige måter, blant annet med planting av spionteknologi. Spesielt har amerikanerne uttrykt stor skepsis til Huawei. Det kan se ut som om amerikanerne er blitt loppet for teknologi. Visepresident Mike Pence har direkte advart europeiske land mot Huawei, i kjent amerikansk retorisk stil: «Enten er dere med oss, eller så er dere mot oss». Hvorfor? Dette har med både teknologi og technologyverier å gjøre, men handel, sammen med frykt for å tape politisk dominans, utgjør også viktige deler av kritikken og fundamentet for skepsisen. En omforent teknologisk løsning mellom kinesiske og amerikanske (og koreanske) selskaper er teknisk mulig, men storpolitikken står i veien

USA under Trump startet handelskrigen som nå pågår, og bedriver i økende grad verdenspolitisk enegang. Trump sier opp avtaler og traktater, under sitt motto «America first», i gammel isolasjonistisk stil. Men kan USA vinne over Kina i en handelskrig? Eller spenner de

Huaweis logo

ben under seg selv? Er hegemoniet til USA på vei til å gå over? En boikott av Huawei vil få store konsekvenser, som ville vare i lang tid.

Xi Jinping og Trump fremstår begge som typiske alfahanner, noe som innebærer at de tar stor plass. De har begge blitt beskrevet med ulike psykiatriske diagnoser, uten at dette har blitt vitenskapelig belagt. I dagens situasjon kan man lure på om det nå er slik at de føler at de er nødt til å vise styrke. I alle land er det slik at «all politikk er lokalpolitikk» – man kan ikke drive en utenrikspolitikk som ikke blir bifalt på hjemmebane. Et planlagt møte på Trumps eiendom [Mar-a-Lago](#) i Florida mellom ham og Xi Jinping er utsatt på ubestemt tid, grunnet uoverensstemmelser knyttet til handelskrig, teknologi, mv.

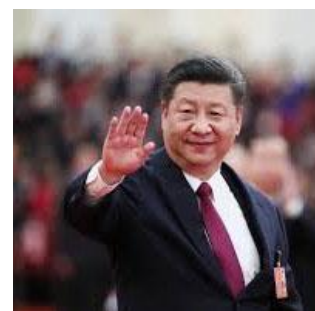
Norge kom i 2016 ut av «den kinesiske fryseboksen», der vi ble plassert etter nobelpris-utdelingen til den nå avdøde menneskerettsaktivisten [Liu Xiaobo](#). Tildelingen medførte sanksjoner og kraftige markeringer mot Norge og norske interesser i Kina. Etter denne behandlingen er norske politikere svært varsomme og imøtekommende overfor kinesiske myndigheter. Aktiviteten på handelsområdet er nå stor. Kong Harald har også vært med i markedsføringen av Norge overfor Kina. Men det er også aktivitet den andre veien. Det er alltid kinesiske forretningsfolk til stede ved møtene i det norsk-kinesiske handelskammeret, forteller TE. Mange av dem bor mer eller mindre permanent i Norge, og har lært seg norsk. Det som etterspørres, er ofte teknologi, for eksempel når det gjelder avfallshåndtering, som er en stor utfordring i Kina. Kina er også et stort marked for norsk laks. Ut fra disse handelsinteressene kommer Norge neppe til å boikotte Kina og Huawei, slik som danskene har gjort.

Kina utgjør et enormt marked for norske varer. Men hvorfor er Norge interessant for Kina? Svarene her kan være mange, men noen mulige kan nevnes: Norge har et svært godt forhold til USA, og vi er viktige i spørsmål som vedrører nordområdene. Dessuten er Norge svært langt fremme på en rekke teknologiområder, og vi er trolig verdens mest digitaliserte samfunn – og dermed blant de mest sårbare. Kina er et gigantisk marked, og det er slett ikke bare Norge som ser dette. Det går hele tiden en strøm av delegasjoner inn og ut av Kina, det dineres og skåles, og kontakter blir knyttet.

[Alibaba](#) er en kinesisk parallell til [Amazon](#) og [eBay](#), men større enn de to til sammen. Alibaba selger alt mellom himmel og jord. Vipps er nå i et samarbeid med dette selskapet om betalingsløsninger. Andre selskaper som nå har interesser og samarbeid med Kina, er Equinor (tidligere Statoil) og Marine Harvest. Elkem, og noen andre norske selskaper, er kjøpt opp av kinesiske interesser.

Det er samarbeid mellom Kina og Norge også på andre områder. [Fudan-universitetet](#) samarbeider med BI og norske universiteter. Det kinesiske landslaget i langrenn har norsk trener – og Kina skal arrangere vinter-OL i 2022. «Vi skal ta gullet» sier kineserne. «Sølv et kan dere ta».

Xi Jinping ble valgt til partiets generalsekretær i 2012. Året etter ble han president, og i 2018 fikk han gjort en endring i grunnloven, som gir ham rett til å sitte ved makten frem til sin død. I praksis er han nå enehersker – en ny keiser. Xi ønsker forandringer og forbedringer, men ingen rivaler blir tolerert. Hans diktatur – partistaten – blir nå perfektionert ved hjelp av overvåking – jf. «1984». Det er ikke lov å organisere seg sosialt, eller bedrive politikk utenom partiet, og ingen opposisjon er tillatt. Men kineserne gir uttrykk for, når de blir spurt på tomannshånd, at de nå har et bedre liv, med høyere levestandard. «Vi sulter ikke». Det er viktig å huske på at Kina har mange perioder med fattigdom og sult bak seg, og politisk vanskelige perioder, som «[Kulturrevolusjonen](#)».

Xi Jinping

Kina har, i likhet med mange andre land i verden, ingen demokratisk tradisjon, slik vi har lett for å tro at alle land har – eller burde ha. Vi snakker om «the Far East» - det fjerne Østen. Kineserne

ler av dette, og omtaler Norge og Europa som «the Far West». Et interessant og tankevekkende perspektiv. Det er nå 1,4 milliarder mennesker i Kina – 1 400 000 000. Landet har mange folkeslag og språk – og et enormt antall analfabeter. «Hadde analfabetene samlet seg, ville de vært Kinas største parti» sier TE.

Det har skjedd enorme endringer i Kina på ganske få år. Når makten er helt sentralisert, blir det lett raske beslutningsprosesser, og beslutningene blir hurtig satt i verk. Hver gang man kommer til Kina, er det store forandringer, sier TE. Flyplasser bygges, motorveier og jernbaner bygges på piler, boligblokker skyter i været. Alle disse investeringene er gjort uten lån fra utlandet, for sparing er en kinesisk dyd – man sparer i tilfelle dårlige tider kommer. 45 % av brutto nasjonalprodukt er oppsparte midler. På den annen side kan det se ut som om denne utbyggingen har gått vel fort: Flere steder finner man spøkelsesbyer, med tomme hus og gater. Til sammenlikning er spareren i USA 14 %, så der er gjeldssituasjonen en annen.

Kina opplever nå, i økende grad, svekket økonomisk vekst. Akkurat det er nyheter som Trump & Co. neppe ser særlig mørkt på. Vekstraten i Kina er nå nede i 6,5 %, det laveste på 25 år, ifølge [World Trade Organization](#) (WTO), noe som henger sammen med handelsboikotten som USA har innført mot Kina, med lavere eksport som resultat. Men også et synkende befolkningstall spiller inn, sammen med overkapasiteten på infrastrukturen. Myndighetene jobber med å stimulere den økonomiske veksten, og ønsker seg flere barn. Inntektsbasert etterspørsel og skatteletteordninger skal få opp investeringer og forbruk. Kredittveksten blir bremsset.

Et interessant poeng TE kommer med, er at da [Mao](#) døde, og man fikk friere tøyler med hensyn til økonomistyring under [Deng Xiaoping](#), så var det store internasjonale kapitalistiske firmaer, [PWC](#) m.fl., som ble hentet inn som konsulenter. Dermed skjedde en mengde ting veldig fort, og overgangen fra gammelt til nytt styresett ble stor – nå fikk man nærmest en statsentralisert kapitalisme.

Kina har satt opp to viktige årstall som målpunkt:

- 2025: Kinas økonomi skal være større enn USAs.
 - På veien dit skal man satse på utvikling av teknologi, som for eksempel 5G, førerløse biler, miljøteknologi, kunstig intelligens, utvikling av marinen (jf. konflikten om øyer i [Sør-Kinahavet](#)), mv.
- 2049: 100-årsjubileum for Maos grunnleggelse av Folkerepublikken Kina. Den kinesiske økonomien skal da ha vokst til å være dobbelt så stor som USAs.

Kineserne er veldig stolte av dagens Kina, og utviser sterk lojalitet, og ikke minst sterk nasjonalisme.

Kina ble medlem av WTO i 2001, og kom inn med status som U-land. Landet har imidlertid i dette forumet vist seg vanskelig å kontrollere. Det går sine egne veier.

Kinesisk mentalitet har noen kjennetegn.

- 1) Kollektivismen. Den enkelte, og aktørene i samfunnet, gir lojalitet til makthaveren, og får beskyttelse tilbake.
- 2) Hierarki. Konfucius' moralfilosofi er nå tatt inn igjen i varmen, og brukes for å samle nasjonen. Xi Jinping er samfunnets «far», eller «keiser», og gir beskyttelse og privilegier, men forlanger lydighet og underkastelse tilbake.

Å si «nei» rett ut er i kinesisk kultur regnet som fryktelig upassende og uhøflig. Det vil få begge parter til å tape ansikt. Dette kan forklare at man i mandarin har hele 17 måter å si «nei» på. Trolig må man holde tungen rett i munnen i slike sammenhenger.

Historisk har Kina opplevd mye negativt utenfra, både frå Vesten og fra nabo Japan. Krig, okkupasjon, sult, slaveri, nasjonal ydmykelse, fornedrelse og tap av ansikt har kommet og gått opp gjennom historien. Fra midten av 1800-tallet frem til slutten av 1. verdenskrig var det spesielt Storbritannia som sto for dette, for å forsvare egne handels- og koloniale interesser. Stikkord her er [opiumskrigene](#), der også Frankrike var involvert. Japan ekspanderte også mot slutten av 1800-tallet, og Kina tapte mot dem flere ganger. Alt dette sitter dypt i kineserne fremdeles. Spesielt blir Japan betraktet med stor skepsis. Og kineserne vil ikke la noe slikt skje igjen!

Konfucius

Spørsmål og kommentarer

India vokser kraftig, og vil om ikke lenge ha nådd igjen Kina når det gjelder befolkning. India er også langt fremme på teknologifronten.

Miklos: Vi må passe på våre egne ressurser og investeringer. Slik sett er handelsavtalene med Kina et selvmord, og det er vi klar over når vi inngår dem! Hvem er det som er «ko-ko»? Man må beskikke sitt eget hus, ikke legge seg flat.

Kina og Afrika: Kina gir store lån til afrikanske land, bygger ut infrastruktur og mye annet. Regner neppe med tilbakebetaling. Det gir økonomisk og politisk makt. Kineserne dyrker mat til bruk i Kina, men gjør det med egne arbeidsfolk. Det blir dermed lite igjen til afrikanerne. Kineserne legger også bånd på mineraler og ressurser, og «låser» dem til eget bruk.

Napoleon, som vel må være en av de største strategene vi kjenner til, skal ha uttalt: «Kina er en sovende kjempe. La ham sove, for når han våkner, vil verden skjelve».

«[Kunsten å krige](#)» er et berømt kinesisk verk om krig og strategi. Napoleon skal visstnok ha brukt den selv da han tok sin militære utdanning. Hovedtanken bak boken er at krigen skal vinnes lenge før det egentlige slaget begynner. Kanskje er det dette vi ser i dag?

President Irene overrakte en gave, og TE mottok en høyst fortjent kraftig applaus.

